

Interferența artelor contemporane și relația dintre domeniul senzorial și creativitatea artistică

Conf. univ. dr. Tudor Ioan
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
tudor.ioan@ugal.ro

Abstract

The intersection of contemporary arts and the relationship between the sensory domain and artistic creativity are central aspects of modern culture, which have evolved and transformed under the influence of technological, cultural, and social changes in recent decades. In this context, contemporary art becomes a fertile ground for experimentation, where the boundaries between different art forms blur, and sensory perception plays a crucial role in the creative process. This synthesis between art forms and sensory domains not only redefines traditional concepts of art but also expands the possibilities of human creativity.

Keywords: contemporary art, interference, visual, auditory, creativity, sensory, spectrosthesia, interconnection.

I. Introducere

În primul rând, trebuie subliniat faptul că interferența artelor contemporane nu este un fenomen izolat, ci un rezultat al unei lungi evoluții istorice care a început încă din perioada modernistă. Mișcări precum dadaismul, suprarealismul și cubismul au deschis calea către o abordare multidisciplinară a artei, punând sub semnul întrebării convențiile rigide care dictau separarea strictă între diversele forme de artă. Aceste mișcări au promovat ideea că arta nu trebuie să fie limitată de mediu sau tehnică, ci poate îmbrăca forme multiple, care se influențează și se completează reciproc. Astfel, un tablou poate include elemente de colaj, text sau chiar obiecte tridimensionale, în timp ce o operă de teatru poate încorpora dans, muzică și proiecții video, creând o experiență integrată. Această tendință de a combina diferite forme de artă a continuat să se dezvolte în secolul al XX-lea, odată cu apariția noilor tehnologii și medii de expresie. De exemplu, avansul tehnologic a permis artiștilor să exploreze noi modalități de a integra sunetul, imaginea în mișcare

și interactivitatea în lucrările lor. Astfel, instalațiile multimedia, arta video și arta digitală au devenit forme de expresie din ce în ce mai populare, permițând artiștilor să creeze experiențe imersive care solicită toate simțurile spectatorului. În aceste lucrări, relația dintre percepția senzorială și creativitatea artistică devine evidentă, deoarece artistul nu se limitează la un singur simț, ci le combină pe toate pentru a crea o operă care să fie trăită și experimentată în mod holistic.

Rolul spectrosthesiei în dezvoltarea și în evoluția artei contemporane

Este necesar să efectuăm o analiză detaliată a legăturii dintre spectrul senzorial și creativitatea artistică, examinând modul în care simțurile noastre modelează percepțiile asupra artei și modul cum acestea pot fi manipulate pentru a genera experiențe artistice unice. Prin investigarea sinesteziei, explorăm felul în care creierul uman reacționează la stimuli senzoriali și modul în care aceste reacții se reflectă în procesul creativ, evidențiind importanța înțelegerii spectrosthesiei în contextul dezvoltării și evoluției artei contemporane, precum și al percepțiilor umane asupra acesteia. Studiul sugerează noi metode de interpretare și de apreciere a artei, aducând în atenție dimensiuni senzoriale și simbolice care pot schimba radical modul în care privim și înțelegem operele artistice.

De mare ajutor este cercetarea spectrosthesiei ca paradigmă complexă în raport cu arta și percepțiile umane. În contextul artei și al percepțiilor umane, deschide calea către o înțelegere mai profundă a relației complexe dintre simțuri, creativitate și percepție, oferind perspective inovatoare asupra modului în care arta poate influența și remodela modul în care interacționăm cu lumea din jurul nostru. Spectrosthesis este un termen creat pentru a descrie asocierea vizuală a elementelor din mediul înconjurător cu spectrograme, într-o manieră sinestezică. Aceasta include arhitectura clădirilor, jocurile de lumini și umbre, ritmurile, culorile și formele, toate percepute printr-o sensibilitate artistică și estetică specifică, ce influențează modul în care interpretăm și înțelegem informațiile senzoriale. Spectrosthesis presupune o gamă largă de abilități cognitive și senzoriale. Un exemplu remarcabil de interferență a artelor contemporane îl găsim în lucrările artistului american Bill Viola, un pionier al artei video. Viola este cunoscut pentru instalațiile sale video care explorează teme profunde, precum viața, moartea, timpul și conștiința umană și care folosesc atât sunetul, cât și imaginea pentru a crea o experiență senzorială totală. În lucrarea sa „The Crossing” (1996), Viola combină imaginea și sunetul pentru a reprezenta un om care este învăluit, pe

rând, de apă și foc, în timp ce sunetele elementelor naturale înconjoară spectatorul. Această lucrare nu doar că explorează teme filozofice, dar creează și o experiență senzorială puternică, în care spectatorul este invitat să reflecteze la propria existență prin intermediul simțurilor sale.

Tot în sfera interferenței artelor contemporane, trebuie menționat și artistul japonez Ryoji Ikeda, care combină sunetul, lumina și matematica în lucrările sale pentru a crea o experiență vizuală și auditivă unică. Ikeda folosește sunete sinusoidale, frecvențe înalte și proiecții vizuale minimaliste pentru a explora limitele percepției umane. Lucrarea sa „Datamatics” (2006) este un exemplu de artă care combină sunetul și imaginea pentru a crea o experiență senzorială intensă, unde sunetele abstracte și imaginile digitale creează o simfonie de date care este atât vizuală, cât și auditivă. Spectatorul este transpus într-un univers digital, unde simțurile sale sunt solicitate la maximum pentru a putea înțelege și interpreta fluxul de informații. Artiști precum Viola și Ikeda demonstrează cum arta contemporană poate utiliza tehnologia și mediile moderne pentru a crea lucrări care sunt percepute simultan prin mai multe simțuri. Această abordare multidisciplinară nu doar că extinde posibilitățile creative, dar și schimbă modul în care publicul interacționează cu arta, cum ar fi recunoașterea sunetelor, observarea detaliilor și interpretarea informațiilor sonore.

Sinestezia si interconectarea sunetului și a culorii

Sinestezia este un fenomen neurologic în care stimularea unui simț provoacă în mod involuntar o reacție în alt simț, ceea ce rezultă într-o percepție mai complexă și îmbogățită a informațiilor senzoriale. În contextul relației dintre sunet și imagine, persoanele cu această capacitate devin mai sensibile la subtilitățile și nuanțele sunetelor din jurul lor, oferindu-le o perspectivă unică asupra experiențelor senzoriale. Cei care experimentează sinestezia pot avea o percepție mai nuanțată și interconectată a sunetului și culorii, deoarece aceste senzații se influențează reciproc. De exemplu, un sunet puternic sau vibrant ar putea fi perceput ca o culoare strălucitoare sau intensă, în timp ce un sunet liniștit sau calm poate fi asociat cu o culoare mai blândă sau subtilă. Dintr-o perspectivă tehnică, sinestezia implică o interacțiune între cortexul auditiv și cortexul vizual al creierului. Când un sunet este perceput, conexiunile dintre aceste două regiuni cerebrale pot activa neuronii implicați în percepția culorilor. Această interacțiune poate duce la asocierea sunetelor cu anumite culori, influențând astfel modul în care percepem și interpretăm sunetele. Referindu-ne la conceptul de spectrosthesie, putem clarifica acest fenomen definind, conform Dex,

spectrograma ca o reprezentare vizuală a spectrului (densității spectrale) de frecvențe ale unui sunet, raportate la timp sau la alte variabile. În demersul meu artistic, am studiat compozițiile muzicale din perspectiva frecvenței, a duratei și a înălțimii sunetelor, imprimându-le o dimensiune personală prin exprimarea vizuală a trăirilor mele, utilizând gesturi, culori și diverse materiale. Explorarea spectrosthesiei poate fi văzută și ca o metodă de investigare și înțelegere mai profundă a modului în care percepțiile umane sunt influențate de contextul cultural, social și istoric. Prin intermediul artei contemporane, putem aduce în atenție diverse aspecte ale spectrosthesiei și putem analiza cum percepțiile noastre sunt modelate și transformate de mediul înconjurător.

Integrarea spectrosthesiei în practica artistică deschide noi orizonturi pentru modul în care artiștii pot comunica și interacționa cu publicul, oferind o direcție promițătoare pentru cercetarea și practica artistică contemporană.

Sinestezia în istoria artei

Muzica și arta vizuală au fost întotdeauna medii artistice strâns legate, influențându-se reciproc în procesul creativ. Mulți artiști au găsit inspirație în muzică atunci când și-au creat operele, iar această influență este evidentă în lucrările lor.

Pablo Picasso a fost unul dintre primii artiști ai secolului al XX-lea care au explorat relația dintre muzică și arta vizuală. El a fost profund influențat de creația compozitorului spaniol Manuel de Falla, iar lucrări precum „Bătrânul chitarist” și „Femeie cu chitară” reflectă această influență. Picasso a reușit să transpună ritmurile și tonalitățile muzicale în creațiile sale, realizând o simbioză perfectă între sunet și culoare. Wassily Kandinsky a fost un adevărat pionier al artei abstracte, fiind profund influențat de muzică în procesul său creativ. El credea că muzica și arta vizuală împărtășesc un scop spiritual comun și că fiecare formă de artă ar trebui să transmită aceeași intensitate emoțională. În lucrări precum „Compoziție VIII”, Kandinsky utilizează linii, forme geometrice și culori vibrante care par să danseze pe pânză, evocând o experiență auditivă. Similar, „Galben, Roșu și Albastru” reflectă aceste principii, ambele opere exprimând o experiență emoțională profundă, asemănătoare cu ascultarea unei piese muzicale. Considerat unul dintre cei mai renumiți pictori sinestetici, Kandinsky a transformat sunetul și muzica în inspirație pentru culorile și formele abstracte din lucrările sale.

David Hockney este un alt artist care a reprezentat muzica în operele sale, folosind culori și forme într-o manieră mai figurativă decât abordarea abstractă a lui Kandinsky. Muzica și arta vizuală au fost, de asemenea, strâns legate în opera lui Leonardo da Vinci, un maestru nu doar al picturii și sculpturii, dar și al muzicii. Da Vinci credea că aceste două forme de artă sunt profund interconectate și pot exprima aceleași idei și emoții. Experiențele sale senzoriale unice, precum abilitatea de a „auzi” culorile și de a „vedea” sunetele, au influențat profund creațiile sale.

Relația dintre muzică și arta vizuală este una complexă și profundă, unii artiști reușind să surprindă această interconectare în mod remarcabil. Explorând ritmurile, tonalitățile și structura muzicală, acești artiști au creat lucrări care oferă o experiență artistică completă și transcendentă.

Sinestezia a avut un impact semnificativ asupra artei, în special asupra artei vizuale și performative. Mulți artiști celebri, cum ar fi compozitorii Aleksandr Nikolayevich Skriabin și John Cage, au explorat aceste percepții senzoriale amestecate în lucrările lor, Cage experimentând cu concepte moderne precum aleatorismul și muzica electronică.

Astăzi, numeroși artiști contemporani continuă să utilizeze aceste concepte pentru a transmite emoții și senzații complexe publicului. Astfel, sinestezia și arta sunt strâns legate, iar explorarea acestei conexiuni poate oferi perspective noi asupra modului în care percepem și experimentăm lumea din jur. De la pictură și sculptură până la muzică și dans, sinestezia influențează creativitatea și comunicarea artistică într-un mod unic și provocator.

Interacțiunea dintre arta vizuală și muzică

Arta vizuală și muzica au fost întotdeauna profund interconectate, fiecare influențându-se reciproc și inspirând creații unice. Numeroase opere de artă, fie ele picturi, sculpturi sau instalații, au fost create ca răspuns la piese muzicale specifice sau la atmosfera evocată de acestea. În același timp, multe compoziții muzicale au fost inspirate de imagini vizuale, precum un peisaj sau o narațiune.

Muzica și arta vizuală colaborează adesea în proiecte interdisciplinare, unde artiștii vizuali și muzicienii își unesc forțele pentru a crea experiențe artistice inovatoare. De-a lungul istoriei, artiștii vizuali au fost influențați de muzica contemporană, iar muzicienii au găsit inspirație în

mișcările artistice și în operele vizuale ale vremii. Această influență reciprocă a contribuit la dezvoltarea unor curente artistice și muzicale inovatoare, îmbogățind experiența estetică a publicului.

Muzica și arta vizuală sunt unite de capacitatea lor de a transmite emoții profunde. Muzica generează trăiri intense prin sunete și ritmuri, în timp ce pictura comunică sentimente și stări de spirit prin culori, forme și compoziție. De exemplu, o pictură plină de viață și culoare poate induce o stare de bucurie și energie, în timp ce o melodie lentă și melancolică poate evoca tristețe și introspecție.

De-a lungul timpului, artiștii și compozitorii s-au inspirat reciproc, creând opere care reflectă teme și motive comune. Multe compoziții muzicale au fost create ca reacție la opere de artă, iar picturile au fost adesea influențate de muzica pe care artiștii o ascultau în timp ce lucrau. Relația dintre muzică și pictură este complexă și profundă, bazându-se pe similitudini și interconexiuni între aceste două forme de artă. Această interacțiune creativă a generat opere remarcabile care au captivat și inspirat publicul de-a lungul istoriei, demonstrând puterea și frumusețea artei în toate formele sale.

Concluzii:

Arta și percepțiile umane au fost întotdeauna teme centrale de interes și cercetare, fiind esențiale pentru experiența umană. Studiul spectrosthesiei, sinestezia, care se referă la capacitatea de a experimenta spectrul complet al senzațiilor și trăirilor, aduce o nouă perspectivă asupra modului în care interpretăm și percepem lumea din jur prin intermediul simțurilor noastre.

Într-o epocă dominată de tehnologie și de experiențe digitale, este esențial să recunoaștem importanța simțurilor noastre și să explorăm cum interacționează acestea cu arta și cu mediul înconjurător. Cercetările recente în neuroștiințe și în psihologie au dezvăluit că percepțiile noastre sunt mult mai complexe și interconectate decât s-a crezut inițial. Acest lucru face ca spectrosthesia să devină un subiect captivant pentru explorarea senzorialității umane și pentru înțelegerea modului în care sunetul ne influențează percepția asupra lumii.

Interferența artelor contemporane poate deschide noi căi de exprimare artistică și poate evidenția conexiuni semnificative între sunet, senzație și emoție. Este important să continuăm să investigăm această dimensiune a

experienței noastre senzoriale și să ne deschidem către noi perspective privind impactul sunetului asupra percepțiilor și reprezentărilor noastre despre lume.

Bibliografie

„Art and the Senses” editată de Francesca Bacci și David Melcher, Editura: Oxford University Press, 2011

„Synesthesia: A Union of the Senses” de Richard E. Cytowic și David M. Eagleman

- Editura: MIT Press
- Prima ediție: 1989 (Richard E. Cytowic)
- Ediția revizuită: 2009 (cu David M. Eagleman)

„The Age of Insight: The Quest to Understand the Unconscious in Art, Mind, and Brain, from Vienna 1900 to the Present” de Eric R. Kandel, Editura: Random House, 2012

„Sound and Vision: A Guide to Music's Cultures” de Simon Frith, Editura: Yale University Press, 1996

„Artele și relațiile dintre ele”, Volumele I și II, Thomas Munro, Editura Meridiane, București, 1981

„Colour and Meaning: Art, Science and Symbolism” de John Gage, Editura: Thames & Hudson, 1999